

Grupa **Numen/ForUse** prvenstveno je poznata po nekolicini uspješnih dizajnerskih proizvoda za prestižne internacionalne proizvođače namještaja. Na izložbi 0708, koja je okupila relevantnu produkciju dizajna u Hrvatskoj u protekle dvije godine, glavna nagrada za produkt dizajn dodijeljena je upravo jednom takvom proizvodu -- kontraverznoj stolici “Riva” koja je dizajnirana za industrijsku proizvodnju, a inicijalno namijenjena specifičnom kontekstu splitske rive. Osim vrhunskog namještaja, **Numen/ForUse** se redovito pojavljuje i kao potpisnik dekadentnih scenografija za režijske projekte Tomaža Pandura, ali sve češće i kao autor znatno decentnijih rješenja za neke druge kazališne scene.

Naizgled je kontradiktorna činjenica da isti dizajneri područje interesa mogu suvereno dijeliti na predmete za serijsku proizvodnju i larpurlartističke scenografije. No u slučaju **Numen/ForUse**, distanca između proizvoda i scenografije manja je nego što se može prvotno učiniti. Odrednice disciplina u ovom su slučaju manje bitne jer ih autori shvaćaju kao medij putem kojeg istražuju isti formalni koncept u različitim mjerilima i kontekstima. Tipičan primjer takvog razmišljanja je projekt Numen Light, koji je započeo kao studija za nerealizirani nastup na bijenalnoj izložbi St. Etienne, a koji je realizaciju doživio kao scenografija za predstavu Inferno u režiji Tomaža Pandura u Madridu 2005. godine. Istraživanje iste teme beskonačne refleksije svjetla zarobljenog u stakleni objekt kulminiralo je u oblikovanju svjetlosnih objekata Numen Light.

Jednako kao što istražuju isti formalni koncept u različitim mjerilima, reinterpretirajući iskustva iz jednog medija u drugom, grupa **Numen/ForUse** konstantno reinterpreтира i svoja iskustva iz dizajnerske i artistske prakse. Većinu premisa dizajnerskog razmišljanja zadržali su dok rade na kazališnim eksperimentima, a elemente umjetničkoga, autorskog djelovanja implementirali su u svoju dizajnersku metodologiju. Tako je dizajnerski način razmišljanja, koji uključuje osviještenu upotrebu tehnologije, ideju ekonomičnosti, modularnosti, prefabriciranosti te sve ono što definira serijsku proizvodnju, rekontekstualiziran u njihovom scenografskom pristupu. Kao što u oblikovanju proizvoda za industrijsku proizvodnju alat razumiju kao sastavni dio dizajnerskog procesa, tako i karakteristike scenskih

mehanizama shvaćaju kao “stroj” čije zadatosti velikim dijelom utječu na konačnu kazališnu formu. Bez obzira o kojoj je vrsti prakse ili medija riječ, alat kao element kreativnog procesa kod **Numen/ForUse** je izrazito (dizajnerski) osviješten.

S druge je strane evidentna beskompromisna tendencija prema potpunoj kontroli kreativnog procesa, svojstvena artistskom, u potpunosti nezavisnom radu. Ona je implementirana u njihov gotovo inverzan dizajnerski proces, u kojemu naručitelj nerijetko dolazi na samom kraju procesa. U nekolicini slučajeva **Numen/ForUse** su samostalno inicirali dizajn proizvoda pa tek potom odabrali za njega najprimjerenijeg proizvođača. Kako je paradigmatički dizajner uglavnom shvaćen tek kao jedan od servisa u procesu nastanka proizvoda ili pak predstave, takva inverzna dizajnerska metodologija tu paradigmu definitivno dovodi u pitanje.

Stoga ne čudi da su prilikom osmišljavanja vlastite izložbe **Numen/ForUse** krenuli od legitimnog problema reprezentacije utilitarnog predmeta u galerijskom prostoru. Njihov stav polazi od pretpostavke da je izlaganje utilitarnih predmeta nepotrebno i neiskreno, a prazan galerijski prostor vide kao provokaciju za neku vrstu prostornog djelovanja. Tako će u prostoru instalirati trodimenzionalnu skicu za jedan od samoiniciranih projekata scenografije, aktualni eksperimentalni prostorni projekt na kojemu rade već neko vrijeme. Umjesto da se vode redateljevim uputama i dramskim tekstom koji je potrebno inscenirati, oni samostalno razvijaju nekolicinu scenografskih studija, čiju je namjenu tek potrebno utvrditi. Jedna od njih, u mjerilu 1:1, naći će se u galerijskom prostoru HDD-a, a sam proces izgradnje instalacije otvoren je za javnost, čime se izjednačava vrijednost procesa stvaranja sa samim artefaktom. Ovaj primarno metodološki eksperiment **Numen/ForUse**a otvara niz pitanja, a posebno su zanimljiva ona o paradigmatičkom odnosu scenografa i redatelja, dizajnera i galerije te odnosu dizajnerskog procesa i artefakta. Stoga je ovaj, kao i ostale njihove eksperimente, čak i kada su oslobođeni utilitarne dimenzije, potrebno promatrati prije svega u kontekstu dizajna.

Lana Cavar

O Numen/ForUse

Grupi za produkt dizajn For Use oformili su Sven Jonke, Christoph Katzler i Nikola Radeljković 1998. u Beču. Jonke i Radeljković završili su Studij dizajna u Zagrebu dok je Katzler završio Visoku školu za primijenjenu umjetnost u Beču. Klijenti For Usea su elitni, dizajnerski orijentirani proizvođači namještaja iz čitave Europe, među kojima su ClassiCon, Interluebke, MDF Italia, Moroso, Rado i Zanotta.

Numen je osnovan u Zagrebu 1999. godine kroz suradnju For Usea s grafičkim dizajnerima i dizajnerima multimedije Jelenkom Hecogom i Tonijem Urodom. Inicijalni rad Numena karakteriziran je eksperimentima s dizajnom baziranim na algoritmima i odsustvom proizvoljne estetike, primijenjenima na total-dizajn projektima realiziranim u Hrvatskoj.

www.numen.eu

www.numen-light.eu

www.element.com.hr

Numen/ForUse:

Radovi

Prostorni eksperiment sastavljen od::

96 sati rada,
19 kartonskih tuba,
118 kolutova selotejpa (7788 m, 16.3 kg) i
708 kuna.

Organizator:

HDD

Hrvatsko dizajnersko društvo

Boškovićeva 18, Zagreb

www.dizajn.hr

[d] razgovor 06

28.05.2009., četvrtak 19:00 h

Otvorenje:

28.05.2009., četvrtak 20:30 h

Izložba otvorena do 13.06.2009.

Radno vrijeme galerije:

Radnim danom od 10:00 – 20:00 h

Subotom 10:00 – 15:00 h

Nedjeljom zatvoreno.

Tekst i dizajn:

Lana Cavar

Lektura:

Maja Trinajstić

Tisak:

Cerovski

Rad HDD galerije podržava:

Ministarstvo kulture

Grad Zagreb

Cerovski (sponzor tiska)

Kvik d.o.o.

**hrvatsko
dizajnersko
društvo**

HDD

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture

Cerovski

